

ROBNI ZAPISI

Christoph Ransmayr: Poslednji svet, Z Ovidovim repertoarjem, prevedel Štefan Vevar, Mladinska knjiga, Ljubljana 1990. Christoph Ransmayr, avstrijski pisatelj mlajše generacije, je ob koncu osemdesetih let svojo literarno bibliografijo, ki je do takrat štela tri knjižne naslove (*V grozi ledu in teme*, *Žareča pogibel in V slepem kotu*), dopolnil s postmodernističnim romanom *Poslednji svet* (*Der letzte Welt*, 1988). Zdaj, ko je to delo že nekaj časa uvrščeno na sezname svetovnih uspešnic, ga lahko preberemo tudi v lepo poslovenjeni izdaji. Gre za (psevdo)zgodovinsko vračanje v čas rimske antike, za spomin na češčenega avtorja ljubezenskih elegij (*Amores*), žalostink (*Tristia*), pisem (*Epistulae ex Ponto*) in ne nazadnje mitoloških *Preobrazb* (*Metamorphoses*), iz Rima pregnanega pesnika Nasa Publija Ovida. Z njegovo usodo in življenjem na obrobju rimskega imperija, v Tomih ob Črnem morju, nas seznanja protagonist romana Kota (Maksim Mesalin), pesnik, govornik in pesnikov resnični prijatelj, ki pa se v »poslednjem svetu« najde samo še kot »državni ubežnik« in ne-uspešni iskalec slovitih *Metamorfoz*. Vendar Ransmayrjev roman ni zgolj pripoved o iskanju izgubljene knjige, zaradi česar bi utegnil kar preveč spominjati na Ecovo *Ime rože*, marveč na novodoben način obnavlja pesniški princip metamorfoz oziroma preobrazb. Realni zgodovinski svet v njem skoraj nevidno prehaja v življenje železnega mesta Tomov, katerega prebivalci samo še s svojimi imeni spominjajo na znane zgodovinske osebe in predvsem junake grško-rimske mitologije. Njihove življenjske zgodbe so sanjsko-fantastične reminiscence na bogove, ki se v sodobnem svetu nemoči pojavljajo v podobah pustnih mask, pod katerimi navadni smrtniki iščejo svojo drugačno identiteto. Gre za zabrisana spominjanja na pomembne učenjake in kralje, ki se morajo zdaj zadovoljiti s stranskimi vlogami emigrantov, za podobe največjih grških mitoloških junakov, ki pa so le še naslovne osebe filmske trilogije, na veliki teden prikazovane prebivalcem Tomov predvsem zato, da bi kinooperater opazoval izraze na njihovih obrazih. Tudi Nasove zgodbe ne živijo več svojega pravega življenja, saj molčijo kot »vsebine« čudežnih preprog. Tistega, ki je preživel vseuničujoči potop, kot pravi ena izmed junakinj romana, doleti najhujša izmed vseh kazni, osamljenost. In o njej, o osamljenosti kljub slavi, govori Ransmayr, ko pretehtava resničnost stavka iz Ovidovih *Metamorfoz*: »... ime mi bo neuničljivo... in če je le kaj resnice v slutnjah pesnikov, bom vsa stoletja živel v slavi.« (Mateja Komel)